

KAVAIÐU'L-MÜŞECCİA NAHİV

17. Ünite: İki Mef'ul (Nesne) Alan Fiiller

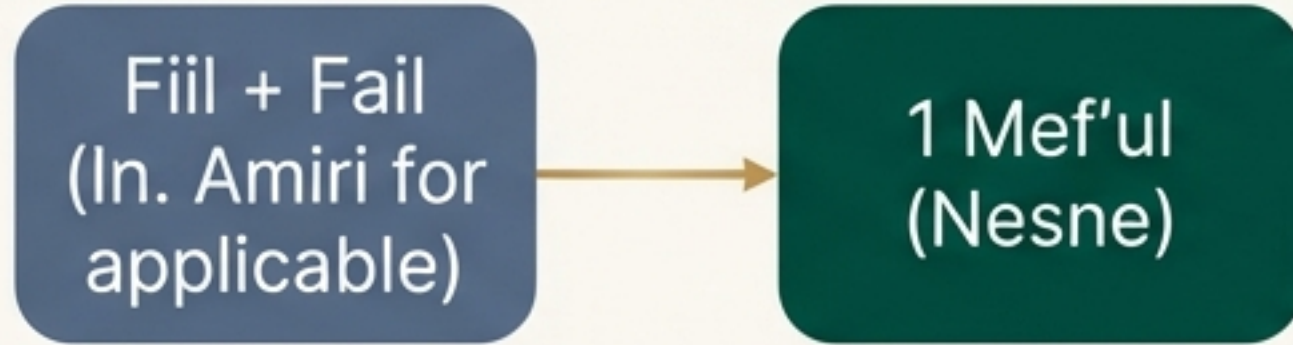
Arapça Dilbilgisinde Geçişlilik
ve Cümle Analizi

Adım Adım Konu Anlatımı ve Örnekler

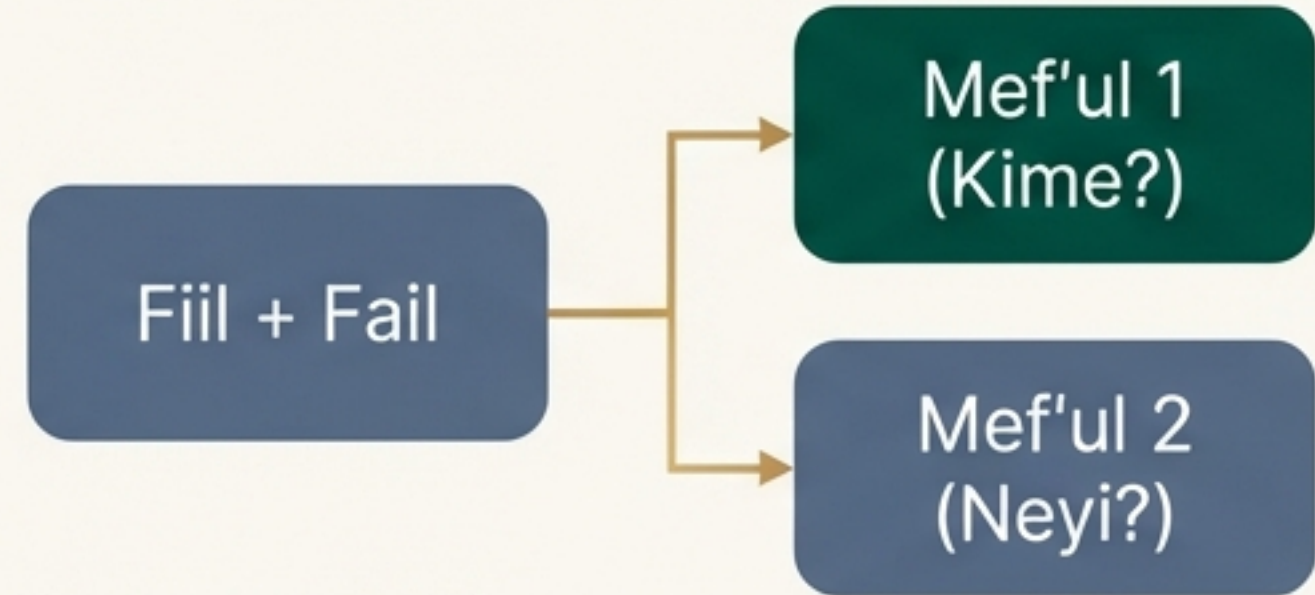
Temel Kavram: Müteaddi Fiil Nedir?

Normal Müteaddi

Öğrenci kitabı okudu.

İki Mef'ul Alan - Focus Topic

Hoca, öğrenciye kitabı verdi.

Tanım: Anlamının tamamlanması için tek bir nesnenin yetmediği, eylemin hem bir alıcıya hem de bir nesneye yöneldiği fiillerdir.

İki Mef'ul Alan Fiillerin Sınıflandırılması

İki Mef'ul Alan Fiiller

Group A

Aslı Mübteda ve Haber Olanlar
(Ef'âlu'l-Kulûb - Kalp Fiilleri)

- Fiil cümleden çıkarsa geriye anlamlı bir isim cümlesi kalır.

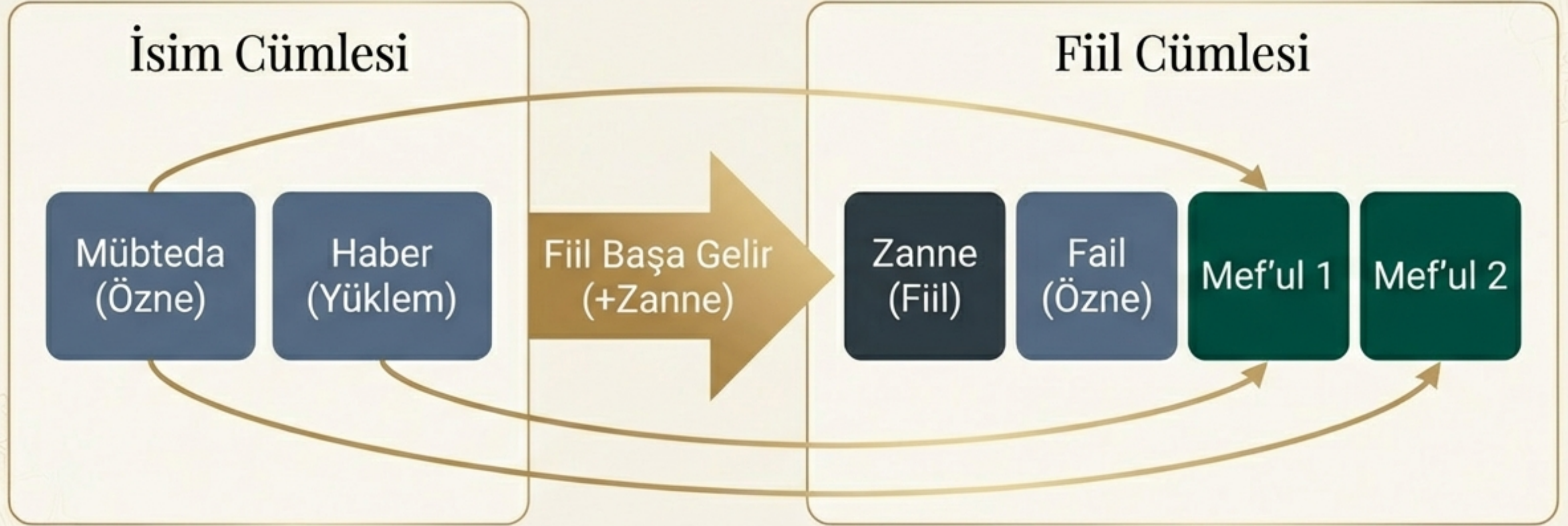
Group B

Aslı Mübteda ve Haber Olmayanlar
(Verme ve İsteme Fiilleri)

- Fiil cümleden çıkarsa cümle bozulur.

1. Grup: Ef'âlu'l-Kulûb (Kalp Fiilleri)

Kural: Bu fiiller isim cümlesinin başına gelerek, mübtedayı 1. mef'ul, haberi 2. mef'ul yapar.

1. Grubun Alt Kategorileri

Yakîn (Kesinlik)

Inter
Şüphe duymadan
bilmek.

- Alime
- Ra'â
- Vecede
- Elfâ

Rüçhan (Sanı)

Inter
Kuvvetli ihtimal
veya sanı.

- Zanne
- Hasibe
- Hâle
- Za'ame

Tahvil (Dönüşüm)

Inter
Bir halden diğer
hale geçiş.

- Ce'ale
- İttehaze
- Sayyara

Dönüşüm Örneği: “Sınav Kolaydır”

الامْتِحَانُ سَهْلٌ
El-imtikhanu sehlün.

Mübteda (Merfu)

Haber (Merfu)

Sınav kolaydır.

ظَنَّ الطَّالِبُ الامْتِحَانَ سَهْلًا
Zanne et-tâlibu el-imtikhane sehlen.

Fiil

Fail

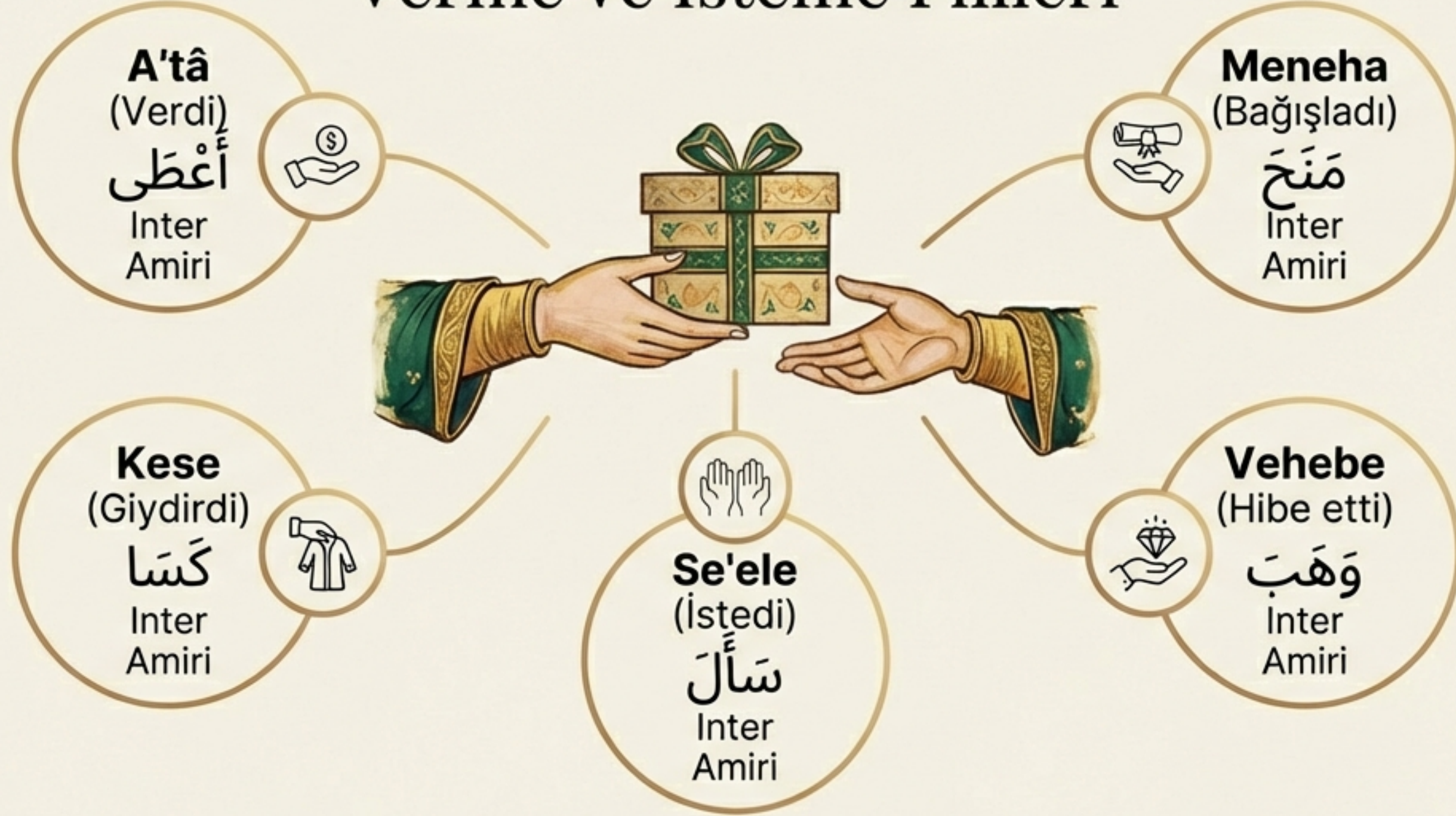
1. Mef'ul (Mansub)

2. Mef'ul (Mansub)

Öğrenci sınavı kolay zannetti.

2. Grup: Aslı Mübteda Haber Olmayanlar

Verme ve İsteme Fiilleri

Bu nesneler arasında özne-yüklem ilişkisi yoktur. Biri 'alan kişi', diğeri 'verilen şey'dir.

Sağlama Yöntemi: İsim Cümlesi Testi

1. Cümle

كَسَا الْغَنِيُّ الْفَقِيرَ ثَوْبًا

Kese el-ğaniyyu el-fakire sevben.
Zengin, fakire bir elbise giydirdi.

Kese

Fail

el-ğaniyyu

1. Mef'ul (Mansub)

2. Mef'ul (Mansub)

2. Kaldırma (Çıkarma)

~~كَسَا الْغَنِيُّ الْفَقِيرَ ثَوْبًا~~

Kese el-ğaniyyu el-fakire
Zengin, fakire bir elbise giydirdi.

Kese

Fail

el-ğaniyyu

1. Mef'ul (Mansub)

2. Mef'ul (Mansub)

3. Sonuç (Başarısızlık)

الْفَقِيرُ ثَوْبٌ

El-fakiru sevban.
Fakir elbise dir.

ANLAMSIZ.

(Fakir bir elbise değildir)

Demek ki bu mef'ullerin aslı isim cümlesi değildir.

Örnek Analizi: Se'ele (İstedi)

أَسْأَلُ اللَّهَ الْعَفْوَ

Allah'tan af dilerim.

أَسْأَلُ

Fiil (Fail: Gizli 'Ene')

اللَّهِ

1. Mef'ul (Kendisinden istenen)

Mansub (Fetha)

الْعَفْوَ

2. Mef'ul (İstenen şey)

Mansub (Fetha)

Örnek Analizi: A'tâ (Verdi)

أُعْطِي الْفَقِيرَ لَيْرَةً
Fakire bir lira veriyorum.

أُعْطِي
Fiil (Veriyorum)

الْفَقِيرَ 1. Mef'ul (Alan Kişi) →
Mansub

لَيْرَةً 2. Mef'ul (Verilen Nesne)
→ Mansub

İ'rab Kuralları: Mef'ullerin Harekeleri

İki Mef'ul alan fiillerde, her iki nesne de daima
MANSUB (Nasb) olur.

Kelime Türü	Nasb Alameti	Örnek
Tekil (Müfred)	Fetha (Üstün)	Kitâben (كِتَابًا)
İkil (Tesniye)	Ye (Yâ) Harfi	Kitâbeyni (كِتَابَيْنِ)
Cemi Müzekker (Eril Çoğul)	Ye (Yâ) Harfi	Mü'minîne (مُؤْمِنِينَ)
Cemi Müennes (Dişil Çoğul)	Kesra (Esre)	Müslimâtin (مُسْلِمَاتٍ)

Özel Durum: Tahvil (Dönüşüm) Fiilleri

Un

Ekmek

جَعَلَ الْخَبَّازُ الدَّقِيقَ خُبْزًا

(Fırıncı unu ekmek yaptı.)

İttehaze (Edindi): اِتَّخَذْتُ خَلِيلًا (Bir dost edindim)

Özet Karşılaştırma Tablosu

1. Grup (Zanne vb.)	2. Grup (A'tâ vb.)
• Anlam: Kalp, Zihin, Sanı.	• Anlam: Verme, İsteme, Giydirme.
• Köken: Aslı Mübteda + Haber'dir.	• Köken: Aslı Mübteda + Haber değildir.
• Sağlama: Fiil atılırsa cümle anlamlı kalır.	• Sağlama: Fiil atılırsa cümle bozulur.

Ortak Nokta: Her iki grupta da Mef'ullar **MANSUB** olur.

Kur'an-ı Kerim'den Örnek

إِنِّي أَرَانِي أَعْصِرُ خَمْرًا

Fiil
(Kalp Fiili -
Görmek/Bilmek)

(Yusuf Suresi, 36)

1. Mef'ul
(Beni)

2. Mef'ul
(Şarap sıkarken-
- Cümle halinde)

Not

وَوَجَدَكَ ضَالًّا فَهَدَىٰ

(Duha Suresi) - Seni yol bilmez
halde bulup yol göstermedi mi?

Son Söz ve Çalışma Önerisi

- Metinlerde “Verdi”, “Sandı”, “Buldu” gibi fiilleri görünce dikkat edin.
- Peş peşe “Kimi/Neyi?” ve “Ne olarak/Ne?” sorularını sorun.
- İki cevap alıyorsanız, 17. Ünitedesiniz demektir.

**Başarılar
Dileriz.**